

Prága, Bécs

– útinapló helyett –

Azért egyszer jó volna csak turistának lenni Prágában, ahol egyébként most már valóban elviselhetetlen a turistaáradat. A Károly hídon, a Vencel téren, az Óvárosban már sűrűbben nyomulnak, mint Velencében a Szent Márk téren. Prága egyébként számomra a mindig szűkre szabott idő ellenére is a jelentős találkozások városa. És az óriási változásoké is. A kilencvenes évek elejének a szocializmusban kicsit megkopott, de mégis gyönyörű városából mára a központi helyeken profzionális turistacsalogató, búcsújáró hely lett. Jelentős változások – jelentős találkozások. Egy példa: a Kafka Centrum a kilencvenes évek elején, noha szemben volt a Lőportoronnyal, egy olyan kopottas, cigarettafüsttel impregnált kulturális műhely volt, mint mondjuk Budapesten a *Valóság* szerkesztősége a nyolcvanas években.

Mára pedig az egyik legforgalmasabb hely, rituális fényképezkedésekkel. Még a sör is drágább egy koronával, mint másutt.

1991-ben az *Európai Utas* nagy csapattal ment bemutatkozni Prágába: Vásárhelyi Miklós, Cseres Tibor, Gyurkovics Tibor, Pomogáts Béla, Vujicsics Sztoján volt velünk. Arra a találkozóra, közép-európai megbeszélésre Bécsből, Rómából is érkezett vendég. És eljött az akkor budapesti cseh és szlovák nagykövet, Rudolf Chmel is, akivel most szintén találkozunk, mert ő a Károly Egyetemen működő Közép-Európa Intézet vezetője. A Chmellel való beszélgetés rövid volt. Ott ült vele a könyvtárszobában intézetének jó néhány munkatársa, és betoppant Szarka László is, aki Prágában kutatott, és előadást tartott a Magyar Intézetben. Úgyhogy azon a

Prágai látkép a Károly híddal

Rudolf Chmel, Kiss Gy. Csaba, Módos Péter és Lázár Ervin 1992-ben a Cseh és Szlovák Nagykövetségen

találkozón nem tudtam elmondani Rudolf Chmelnek, ezért inkább leírom ebben a naplóban, hogy nagyon tetszett új, magyar nyelven megjelent könyve. Bölcs könyv, elegáns stílusú, kicsit rezignált, és hatalmas tényanyag ismeretében mélyen elemző. A kilencvenes évek eleje óta eltelt idő alatt volt már szlovák miniszter, egyetemi tanár Pozsonyban, Prágában.

S noha megöszült, ugyanolyan elegáns, charme-os, mint ahogy majd két évtizeddel ezelőtt megismertem. Örülök, hogy a barátom, örülök, hogy Közép-Európa

Eduard Goldstücker

űrügényén sokszor és sok helyen találkozhattunk, s remélem, ez a találkozásorozat folytatódik az elkövetkező években is.

Nagy találkozások, jelentős személyiségek. Inkább csak a neveket sorolom: Eduard Goldstücker, Rákos Péter, Katerina Pošová, Jiří Menzel... De abba is hagyom, hisz vég nélkül sorolhatnám, akkor sem lehetne teljes a névsor.

Találkozások intézményekben, múzeumokban, színházakban, kocsmákban, éttermekben, magánlakásokon... Felejthetetlen az a néhány nap, amelyet Szigeti László idegenvezetésével töltöttem el Prágában, közvetlenül azután, hogy Csehszlovákia kettévált.

Szigeti Lászlóról azonban eszembe jut Hrabal. Szigeti László írta meg a vele való beszélgetéseket. S itt megemlítem, mint egykori futballista, hogy Szigeti László, valamit félreértve Hrabalnál, (Hrabal Hidegkúti zsebkendőnyi területen végrehajtott cseleiről beszélt) ezt leegyszerűsítette „zsebcsel”-re. A könyv megjelenése óta eltelt időben ez a kifejezés polgárjogot nyert

a magyar nyelvben. Hrabalról eszembe jut, hogy annak idején beszámoltunk a két nagy író találkozásáról. Amikor Prágában megjelent Esterházy Péter *Hrabal könyve* cseh nyelven, a bemutatóra a mindig morózus idős mester is elment, a pódium szélén üldögélt. Állítólag rosszkedvűen azt mormolta: „azért még élek”.

Találkozások. A Zsidó Múzeumból (és Kassáról a Kelet-szlovákiai Múzeumból) hoztuk el például 2007-ben a Josef Polák-kiállítást. Az ember, aki önmagával kártyázott, és akinek élettörténete jelképezi és magyarázza mindazt, ami Közép-Európában az elmúlt száz év alatt történt.

És még egy találkozás. Ezúttal egy véletlen: a Louvre kávéház lépcsőházában összeakadtunk *Mrs. Meda Mládekk*kel, azaz Mládková asszonnyal, akinek jóvoltából és elegáns gesztusa segítségével 2002-ben a Közép-európai Kulturális Intézet bemutathatta *František Kupkát* és *Otto Gutfreundot*. A Louvre lépcsőházában lefolytatott újraismerkedő beszélgetés után másnap ellátogattunk a Kampába is (amelynek történetéről írást is közlünk). A Kampa az új Közép-Európa egyik legjelentősebb kortárs képzőművészeti intézménye. A Louvre-ba egyébként azért mentünk, hogy találkozhassunk egy fiatalokból álló csapattal, a *STRED*-esekkel, akik internetes fórumot hoztak létre és működtetnek a térség jobb megismerése érdekében. Beszámolunk róluk is, részleteket közlünk Chmel régebbi és mostani írásából, és közreadjuk *Grendel Lajos* írását is a könyvről. Ezzel zárom e rövid útinaplót. S rájöttem, nevetséges panaszkodni arra, hogy sok a turista, meg kevés az idő. Különben is, ez alkalommal több mint másfél óra jutott az *Aranytigris*re. Volt, amikor ennyi sem. És volt egy olyan időszak is, amikor nem kellett tülekednem a tömegben. Elutazásunk napján szakadt az eső, és nekem jutott a feladat, hogy reggelit hozzak a csapatunknak, amelynek tagjai 2008 áprilisában a következők voltak: Gellér Katalin, Komlóssy Ágnes, Udvarhelyi Szabolcs és Tomcsányi Vilmos.

Ui.: Prága után néhány nappal jó sorsunk Bécsbe sodort. Ott velünk volt *Katona Tamás*, *Ujváry Gábor*, a hivatalos tárgyaláson találkoztunk *Emil Brixszel*, aki nemcsak neves politológus, Közép-Európa szakértő, de a Külügyminisztérium magas rangú vezetője és a külföldön működő Osztrák Kulturális Fórumok igazgatója. A Bécsben látottakról Gellér Katalin számol be, mint hivatott művészettörténész.

Én azzal zárom e sorokat, hogy remélem, a hivatalos tárgyalások alapján kirukkolhatunk 2008 végén – 2009 első felében egy nagyon érdekes osztrák–magyar kulturális programmal.

Módos Péter

1. Lépcsőházi találkozás Meda Mládekkel
2. Az Aranytigris, Hrabal egykori törzshelye
- 3-4. Rudolf Chmellel és munkatársaival találkoztunk a prágai Közép-Európa Intézetben
5. Ujváry Gáborral és Katona Tamással az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségében
6. Dr. Emil Brix nagykövet, az Osztrák Külügyminisztérium kultúrpolitikai szekciójának vezetője

